

Damfotbollen etablerar sig: Med Hällbybrunns damlag i fokus

Av Helena Karlsson

I slutet av 1960-talet etablerades damfotboll som egen idrott. I maj 1971 kickade den första ”riktiga” sörmländska damfotbollsserien igång, administrerad av Södermanlands Fotbollsförbund. Åren dessförinnan hade korpserier funnits på flera platser i länet, vilket bidragit till att intresset för den unga sporten fullkomligen exploderat. I Sörmland kunde hela 25 damlag räknas in vid premiären, vilket räckte till tre serier. Damfotbollen hade fått sitt genombrott.

*Målchans för Sparbankens korplagsdamer. Foto: okänd.
Eskilstuna sparbanks arkiv, Arkiv Sörmland*

Några som länge varit fotbollsintresserade är Eva och Anna. De

började spela som unga, för Evas del i Hällbybrunns pojklag i mitten av 1970-talet då ännu inga lag för flickor fanns. Att de trots bristen på flicklag ändå valde fotbollen var inget svårt beslut. Båda var mer eller mindre uppfödda med sporten genom sina fotbollsspelande föräldrar. Evas mamma var även med och startade Hällbybrunns damlag 1971. På den tiden var det inte så många kvinnor som spelade fotboll men genom damsatsningar hos exempelvis Korpen väcktes intresset. Den bristande erfarenheten kunde dock ibland vara rörande tydlig. Eva berättar om ett sådant tillfälle då en av de mer ovana korpdamera skulle agera målvakt. När hon kom till matchen hade hon – egentligen ganska logiskt – satt de nya benskydden på armarna istället för på benen. ” – *Vadå, var menar ni att man ska ha dom?*” undrade hon förvånad.

Som flicka i ett pojklag var det heller inte lätt alla gånger. Att hon alls fick möjlighet att vara med och träna, menar Eva att hon hade sitt spelsinne att tacka för. ” – *Som tjej måste man vara extraordinär för att få spela med killar*”. Man får helt enkelt inte chansen annars, för som hon krasst konstaterar: ” – *Man passar hellre en kille*”. Det blev dock inte mer än några år med pojkarna innan Eva var redo att ta steget upp i damlaget. För Annas del var det Östermalms IS som gällde under ungdomsåren. Här startades damlag 1984 med spelare främst från City.

1980- och 90-talen var en storhetstid för damfotbollen då även mindre klubbar kunde fylla sina lag. För Hällby var det en tid i rampljuset. I klubben fostrades under dessa år två spelare som på olika sätt kom att låta tala om sig. Den ena spottade in mål under det tidiga 1980-talet, vilket bidrog till lagets avancemang i seriesystemet. Hennes namn var Gunilla Axén. År 1983, samma år som hon som 15-åring inofficiellt utnämndes till Sörmlands bästa damfotbollsspelare, lämnade hon moderklubben för Gideonsberg och senare det under 1980-talet så framgångsrika svenska landslaget där hon bland annat kamperade med Pia Sundhage. År 1983 var emellertid även en annan hällbyspelare i hetluften. Yvonne Ryding, vars mamma varit med och startat damlaget, korades den vintern till Sveriges lucia, ett steg på vägen mot titeln ”Miss Universum” som hon erövrade året därpå. Inte sällan var det just på fotbollsplanen som ”världens vackraste” fotograferades, gärna hos klubbkompisarna i Hällby.

Yvonne Ryding och Gunilla Axén – två välkända hällbyspelare 1987. Arkiv Sörmlands bildsamling

Hällbydamerna uppmärksammades även på det sportliga området. Efter flera framgångsrika år i kamp med bland annat ”ärkerivalen” Tunafors SK kunde laget 1992 ta klivet upp i division I Norra, berättar Eva stolt. En säsong blev det dock bara i den näst högsta serien för det då hårt skadedrabbade Hällbybrunn. Utan de bästa spelarna tillgängliga var det svårt att ta poäng mot storlag som f d förbundskapten Gunilla Paijkulls Tyresö FF med världsstjärnan Michelle Akers-Stahl i truppen. Den korta sejouren till trots, spelet i division I gav viktiga erfarenheter.

Sedan dess har mycket hänt inom sporten. Idag finns ett tydligt elittänkande också inom damfotbollen liksom en stadigt ökande konkurrens från andra fritidssysselsättningar. I Evas och Annas berättelser är det genomgående temat ändå glädjen – att spela fotboll bara för att det är så roligt. Just glädjen hoppas de ska leva vidare i sporten och smitta ännu fler med ”fotbollsfeber”.